

udkast 18 . december 2015

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdsmiljø i Grønland

(Betaling for tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter, ansattes ret til at forlade arbejdsstedet m.v.)

§ 1

I lov om arbejdsmiljø i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 26. oktober 2005, som ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes:

”§ 13 a. En ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgås.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte forlader sin arbejdsplads eller et farligt område efter stk. 1.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder efter stk. 1 og 2 er krænket, har krav på en godtgørelse.”

2. § 39, stk. 1, nr. 4, affattes således:

”4) sikkerhedsdatablade, tekniske datablade og lignende fra leverandører og arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgivere.”

3. I § 39, stk. 4, ændres ”Arbejdstilsynet fastsætter” til: ”Beskæftigelsesministeren kan fastsætte”.

4. I § 39 indsættes som *stk. 5 og 6*:

”*Stk. 5.* Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer eller materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis de kan erstattes af ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer eller materialer.

Stk. 6. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før Arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.”

5. I § 49, stk. 1, ændres ”Grønlands hjemmestyre” til: ”Grønlands Selvstyre”.

6. I § 51, stk. 1, nr. 2, ændres ”Pædagogernes Fagforening (PIP)” til: ”Nunatsinni Perorsaat Kattuffiat (N.P.K.)”.

7. Efter § 57 a indsættes:

”§ 57 b. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at rettighedshavere og andre, der har en tilladelse efter inatsisartutlov om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor eller efter inatsisartutlov om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi, skal betale et gebyr. Gebyret skal dække Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn med og myndighedsbehandling af aktiviteter inden for tilladelsesområdet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Rettighedshavere og andre, der er omfattet af stk. 1, skal betale for Arbejdstilsynets udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi i forbindelse med tilsynet.

Stk. 3. Krav om betaling for tilsyn efter stk. 1 og 2 omfatter ikke forundersøgelser, videnskabelige undersøgelser samt efterforskningsaktiviteter frem til en af Naalakkersuisut godkendt udnyttelsesplan.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning af betaling efter stk. 2.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2017.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

Indhold

1. Indledning.....	2
2. Baggrund.....	3
3. Lovforslagets indhold.....	5
3.1. Hjemmel til at Arbejdstilsynet kan kræve betaling for tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter.....	5
3.1.1. Gældende ret.....	5
3.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning.....	5
3.2. Ret til at forlade arbejdspladsen i forbindelse med en alvorlig og umiddelbar fare.....	7
3.2.1. Gældende ret.....	7
3.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning.....	7
3.3. Opdatering af bestemmelser om stoffer og materialer.....	8
3.3.1. Gældende ret.....	8
3.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning.....	9
3.4. Bemyndigelsesbestemmelse om udtalelse eller godkendelse ved anvendelse af farlige stoffer og materialer.....	9
3.4.1. Gældende ret.....	9
3.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning.....	9
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.....	10
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	10
6. Administrative konsekvenser for borgerne.....	11
7. Miljømæssige konsekvenser.....	11
8. Forholdet til EU-retten.....	11
9. Hørte myndigheder og organisationer i mv.....	11
10. Sammenfattende skema.....	11

1. Indledning

Grønlands Selvstyre forventer, at der fremover vil blive gennemført flere projekter med udnyttelse af bl.a. vandkraft og råstoffer som jernmalm, zink, guld, rubiner, safirer mv., herunder storskalaprojekter.

Arbejdstilsynet skal som myndighed på området føre tilsyn med arbejdsmiljø ved disse projekter. Dette vil indebære en ekstra tilsynsindsats og dermed merudgifter for Arbejdstilsynet.

En væsentlig udfordring ved tilsyn med sådanne projekter er, at de ofte ligger i det åbne land uden for eksisterende by- og bygdesamfund og uden tilknytning til eksisterende infrastruktur såsom veje og havne. Det betyder, at der i forbindelse med etablering af projekterne typisk også skal etableres vejstrækninger og havne til brug for især råstofudvinding ved minedrift.

Herudover indebærer etablering og drift af råstof- og vandkraftprojekter i Grønland mange arbejdsmiljømæssige udfordringer.

Regeringen ønsker, at tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter i videst muligt omfang skal være udgiftsneutral for den danske stat.

Regeringen ønsker samtidig, at Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø ved råstof- og vandkraftaktiviteter mv. i Grønland, herunder storskalaprojekter, skal ske, uden at der føres mindre tilsyn med andre virksomheder.

Det foreslås derfor, at rettighedshavere og andre, der har fået tilladelse til udnyttelse mv. efter inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (herefter benævnt råstofloven) og inatsisartutlov nr. 11 af 8. juni 2014 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi (herefter benævnt vandkraftloven), skal betale et gebyr til dækning af Arbejdstilsynets omkostninger til tilsyn og myndighedsbehandling i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter.

Det bemærkes, at gebyret ikke har karakter af en indtægt i selvstyrelovens § 7. Derfor vil indtægterne herved tilfalde den danske stat og ikke Grønlands Selvstyre.

Det foreslås desuden, at rettighedshavere også skal refundere Arbejdstilsynets faktiske udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi i forbindelse med tilsyn med de omhandlede aktiviteter.

Det foreslås endvidere, at rettighedshavere og andre med tilladelse til at foretage forundersøgelser, videnskabelige undersøgelser samt efterforskning frem til en af Naalakkersuisut godkendt udnyttelsesplan, ikke skal betale gebyr for tilsyn og refusion af faktiske udgifter. Hensynet er bl.a. mulighederne for at tiltrække og fastholde mine- og olieselskabers og andres interesse for investeringer i Grønland.

Udover betaling for tilsyn mv. foreslås følgende ændringer:

- Hjemmel til, at de ansatte kan forlade arbejdet i tilfælde af fare. Bestemmelse herom indgår i ILO's konvention nr. 176 vedrørende sikkerhed og sundhed i miner (herefter benævnt ILO's minekonvention) og er således en forudsætning for at ratificere konventionen for Grønland, som Grønlands Selvstyre har udtrykt ønske om. Det foreslås endvidere, at der, som i Danmark, kan tilkendes den ansatte en godtgørelse, hvis denne ret krænkes.
- En tydeliggørelse af beskæftigelsesministerens adgang til at fastsætte regler om anvendelse af stoffer og materialer, herunder bl.a. krav om substitution af farlige stoffer og materialer.
- En ændring, der sikrer, at der, hvis der f.eks. i forbindelse med kommende udvindingsprojekter opstår behov herfor, kan fastsættes regler om, at Arbejdstilsynet skal godkende anvendelse af farlige kemiske stoffer og materialer.
- Endelig foreslås enkelte ændringer af ordensmæssig karakter.

2. Baggrund

Lov om arbejdsmiljø i Grønland (herefter benævnt arbejdsmiljøloven) er senest ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012. Grønlands Selvstyre overtog med virkning fra 1. januar 2010 råstofområdet samt den del af sagsområdet arbejdsmiljø, der vedrører offshoreanlæg på grønlandsk søterritorium og kontinentalsokkelområdet ved Grønland. Arbejdstilsynsloven omfatter derfor ikke offshorearbejde.

Grønlands Selvstyre kan give tilladelse til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer og produktion af energi fra vand efter råstof- eller vandkraftloven.

Det fremgår af § 2 i råstofloven, at Grønlands Selvstyre har ejendomsretten til at råde over og udnytte mineraler i undergrunden i Grønland.

Det følger endvidere af råstoflovens § 2, stk. 2, at følgende aktiviteter kun må finde sted efter tilladelse fra Grønlands Selvstyre:

- 1) Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt udførsel af mineralske råstoffer fra Grønland.
- 2) Anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter.
- 3) Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter, der er omfattet af inatsisartutloven.

4) Etablering og drift af rørledninger til brug for aktiviteter, der er omfattet af inatsisartutloven.

Grønlands Selvstyre, De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) samt Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) kan dog udføre visse aktiviteter uden tilladelse, jf. råstoflovens § 2, stk. 3 og 4.

Grønlands Selvstyre kan desuden meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi efter vandkraftloven. Loven finder alene anvendelse på vandkraftressourcer med en skønnet kapacitet på over 1 megawatt (MW).

Tilladelser efter råstofloven og vandkraftloven gives til et geografisk afgrænset område. Råstofloven indeholder visse undtagelser fra kravet om tilladelse. Bl.a. kan en fastboende uden tilladelse foretage erhvervsmæssig indsamling af løst liggende mineraler og brydning af mineraler, hvis den samlede værdi af mineralerne ikke er større end 100.000 kr. om året, og hvis indsamlingen ikke foretages ved hjælp af hjælpemidler.

Arbejdstilsynet er tilsynsmyndighed i forhold til arbejdsmiljø på landjorden i Grønland.

Der blev i 2007 indgået en samarbejdsaftale mellem Råstofdirektoratet (nu Råstofstyrelsen) og Arbejdstilsynet med det primære formål at koordinere, effektivisere og styrke indsatsen med tilsyn på råstofområdet. Samarbejdet omfatter også mulighed for at gennemføre fælles tilsyn. Der blev både i 2012 og 2013 gennemført henholdsvis to og tre fælles tilsyn med guldminen i Nalunaq.

Det er – ifølge punkt 5.10 i Grønlands olie- og mineralstrategi for perioden 2014-2018 – Naalakkersuisuts (Grønlands Landsstyres) målsætning at give tre til fem udnyttelsestilladelser for mineraler i løbet af de næste fem år. Disse kan ifølge strategien omfatte:

- Isukasia-projektet, storskalaprojektet nordøst for Nuuk.
- Rubin-projektet, Fiskensættet, syd for Kuannersuit.
- Killavaat Alannguat/Kringlerne i Sydgrønland.
- Kvanefjeldet ved Narsaq i Sydgrønland.
- Citronen Fjord-projektet i Nordgrønland.
- Anorthosit-projektet White Mountain i Vestgrønland.

Nedenfor redegøres kort for storskalaprojekterne ved Isukasia og Kvanefjeld samt de to mindre projekter ved Citronen Fjord og White Mountain.

Vedrørende jernmineprojektet ved Isukasia fremgår følgende af Naalakkersuisuts råstofredegørelse af 2. september 2013, herefter benævnt ”Råstofredegørelsen 2013”:

”London Mining Greenland A/S indleverede i 2012 deres ansøgning om udnyttelse. Efterfølgende blev der afviklet en offentlighedsfase med høringer og offentlige borgermøder. Selskabets ansøgning har – sammen med de indkomne høringssvar – efterfølgende været under behandling af de relevante myndigheder. En eventuel mine vil kunne producere knap 15 millioner tons malmkoncentrat om året. Hvis projektet bliver etableret, forventer man, at der i anlægsfasen vil blive tilknyttet mere end 3.000 ansatte (peak-niveau). Når mineprojektet bliver en realitet og går fra anlægsfasen til selve driftsfasen, forventer selskabet, at minens beskæftigelse vil være mellem 680 til 810 personer.” Naalakkersuisut har i oktober 2013 meddelt tilladelse til udnyttelse. Siden er projektet blevet solgt til et andet selskab, der imidlertid indtil videre ikke har skaffet finansiering til projektet.

Vedrørende Kvanefjeldsprojektet, der omfatter det australske selskab Greenland Mineral and Energy Ltd.’s efterforskning af sjældne jordarter og uran, fremgår det af Naalakkersuisuts ”Råstofredegørelsen 2013” bl.a., at:

”I øjeblikket arbejder selskabet på at udarbejde en ansøgning om udnyttelse. Greenland Mineral and Energy Ltd. har gennem flere år haft efterforskningsaktiviteter og anvendt grønlandsk arbejdskraft og lokale virksomheder. Der har været etableret program for uddannelse af grønlandske formænd. Derudover har selskabet på forskellig vis været synlig i Narsaq og nærliggende bygder og fåreholdersteder, idet de har været i dialog med lokale borgere omkring dele af projektets udformning. Lokal arbejdskraft vil kunne finde ansættelse ved minen og i anlægsperioden. Imidlertid må det forventes, at der også vil være behov for tilkaldt arbejdskraft i anlægsperioden og i driftsfasen, da visse dele af oparbejdningsprocessen vil forudsætte personer med særlige kompetencer. Minen og dens oparbejdningsanlæg vil tillige kræve, at der tages særlige forholdsregler for at sikre arbejderne sikkerhed og sundhed.”

Greenland Mineral and Energy Ltd. har den 24. marts 2014 indgået en ikke-bindende samarbejdsaftale med China Non-Ferrous Metal Industry's Foreign Engineering and Construction Co. Ltd. om mineprojektet ved Kvanefjeld vedrørende forarbejdning af sjældne jordarter. Greenland Mineral and Energy Ltd. har i forbindelse med offentliggørelsen af samarbejdsaftalen oplyst, at de fremadrettet vil sætte øget fokus på at etablere et samarbejde med en passende uran-partner til Kvanefjeldprojektet.

Naalakkersuisut har i marts 2014 meddelt tilladelse til canadiske True North Gem til udnyttelse af rubin og safir ved Fiskeneset i Sydgrønland. Projektet er gået i gang i sommeren 2014 og beskæftiger 40-50 personer i anlægsfasen og forventes at beskæftige 80 personer i driftsfasen.

Endvidere har Naalakkersuisut i september 2015 meddelt tilladelse til udnyttelse til canadiske Hudson Resources, der står for Anorthosit-projektet (anorthosit bruges bl.a. i glasfiber) White Mountain i Vestgrønland. Projektet forventes at beskæftige 20 personer i anlægsfasen og 60 personer i driftsfasen.

De 4 projekter forventes at blive etableret som åbne brud.

Herudover har firmaet Ironbark i september 2015 indgivet ansøgning om tilladelse til at udnytte zink- og blyforekomst ved Citronen Fjord i Nordøstgrønland.

I forbindelse med storskalaprojekter vil der blive etableret arbejdspladser i et omfang, der indebærer behov for at allokere betydelige ressourcer til tilsynet med arbejdsmiljøet.

Det er ikke muligt præcist at forudsige, hvor mange tilladelser mv. der vil blive givet i de nærmeste år. Selvom der er givet tilladelser til henholdsvis forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse, kan det ikke forudsiges, om og hvornår disse vil blive udnyttet.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Hjemmel til at Arbejdstilsynet kan kræve betaling for tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter

3.1.1. Gældende ret

Der er ikke i dag regler om opkrævning af betaling for Arbejdstilsynets tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter.

3.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Råstof- og vandkraftaktiviteter indebærer generelt arbejde med mange alvorlige risici for de ansattes sikkerhed og sundhed. Etablering af sådanne aktiviteter i Grønland med mange ansatte vil derfor medføre en ekstra og specialiseret tilsynsindsats for Arbejdstilsynet og dermed væsentlige merudgifter for Arbejdstilsynet.

Som nævnt ønsker regeringen, at Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø ved råstof- og vandkraftaktiviteter i Grønland i videst muligt omfang skal være udgiftsneutral for den danske stat. Et krav til rettighedshavere

og andre efter råstofloven eller vandkraftloven om betaling for Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn vil sikre, at den danske stat bliver friholdt for de direkte merudgifter, der vil være forbundet med den øgede tilsynsindsats på råstof- og vandkraftområdet.

For at sikre, at Arbejdstilsynets nuværende tilsyn med øvrige virksomheder i Grønland fremover vil kunne opretholdes, er det nødvendigt, at rettighedshavere og andre, der har en tilladelse efter råstofloven og vandkraftloven, betaler Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter.

Det foreslås på den baggrund, at der indføres en bestemmelse om, at Arbejdstilsynet kan opkræve betaling for Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn og myndighedsbehandling i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter.

Det foreslås, at bestemmelsen om betaling for tilsyn mv. kommer til at omfatte alt arbejde på de landområder, der er omfattet af en tilladelse efter råstof- og/eller vandkraftloven. Det omfatter bl.a. anlægs- og driftsaktiviteter, herunder de tilknyttede aktiviteter som fx kantinedrift, rengøring, og lignende arbejde og tjenesteydelser inden for tilladelsesområdet samt aktiviteter i forbindelse med selve driften.

Der vil være tale om betaling for Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn udført efter det tidspunkt, hvor Naalakkersuisuts har godkendt en udnyttelsesplan efter råstoflovens § 19. Udnyttelsesplanen skal være godkendt, inden udnyttelse og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes.

Da Naalakkersuisuts tilladelse til en udnyttelsesplan gives til produktionens tilrettelæggelse samt anlæggene dertil, vil Arbejdstilsynet således kunne få dækket udgifter i forbindelse med tilsyn med arbejde i anlægsfasen, regnet fra det tidspunkt, hvor der foreligger en udnyttelsestilladelse, i driftsfasen og indtil en nedlukning er gennemført.

Det foreslås, at det er den rettighedshaver eller andre, der har fået en tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven, der skal betale for Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn.

Den foreslåede betalingsforpligtelse vil omfatte rettighedshavere og andre, som Grønlands Selvstyre allerede opkræver betaling fra for udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling i forbindelse med en tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven.

Projektselskaber og andre, der udfører anlægsaktiviteter, der er omfattet af en tilladelse til et storskalaprojekt, skal betale for Grønlands Selvstyres udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling, herunder nødvendig oversættelse og tolkning, jf. § 19 i storskalaloven.

Det samme gælder efter råstoflovens § 86, hvor rettighedshavere og andre, der er omfattet af loven, skal betale for udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling efter råstofloven. I medfør af råstoflovens § 94 har råstofmyndigheden kun mulighed for at kræve delvis omkostningsdækning.

I vandkraftlovens § 8 er der hjemmel til at fastsætte regler om rettighedshaverens betaling for enhver myndighedsbehandling, herunder omkostninger til dækning af Grønlands Selvstyres tilsyn og ekstern bistand.

Grønlands Selvstyre har oplyst, at efter nuværende praksis opkræves der alene refusion af myndighedsbehandling fra tidspunktet, hvor en rettighedshaver ønsker at overgå fra efterforskning til udnyttelse.

For så vidt angår Råstofstyrelsens tilsyn skal indehaver af rettigheder til efterforskning dog betale for transport for tilsynet og evt. arrangere dette. Rettighedshaver skal ligeledes sørge for kost og logi i forbindelse med tilsynet.

Efter lovforslaget vil kravet om betaling for Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø omfatte alle nuværende og fremtidige tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven, uanset om der er tale om danske, grønlandske eller udenlandske virksomheder. Der vil alene være tale om betaling for tilsynsaktiviteter mv., der finder sted efter, at bestemmelsen træder i kraft.

Der er lagt vægt på, at Arbejdstilsynet skal friholdes for de væsentligste udgifter til tilsyn med arbejdsmiljø med råstof- og vandkraftaktiviteter. Tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter i Grønland vil ofte foregå på afsides beliggende områder uden adgang til offentlig transport i form af rutefly eller ruteskib og muligheder for valg af logi. Et tilsyn vil således kunne medføre væsentligt øgede udgifter.

Det foreslås derfor, at gebyret fastsættes på timebasis og skal omfatte alle udgifter i forbindelse med et tilsyn, herunder også forberedelse, udførelse af og opfølgning på et tilsynsbesøg og øvrig myndighedsbehandling som behandling af eventuelle klager over påbud og andre afgørelser efter arbejdsmiljøloven, opkrævning af betaling og rykkerskrivelser samt særlig kompetenceudvikling af de tilsynsførende. Endvidere skal rettighedshaver eller andre betale for Arbejdstilsynets faktiske afholdte udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi.

Råstofstyrelsens gebyrer og afgifter fastsættes som hovedregel således, at mulighederne for at tiltrække og fastholde mine- og olieselskabers investeringer i efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer mv. i Grønland ikke forringes i væsentligt omfang.

For at tage hensyn til disse forhold og for ikke at hindre igangsættelse af forundersøgelser mv. foreslås det, at kravet om betaling ikke omfatter tilsyn med forundersøgelser og videnskabelige undersøgelser samt efterforskning frem til en af Naalakkersuisuts godkendt udnyttelsesplan. Videnskabelige undersøgelser omfatter geologiske, geofysiske, glaciologiske, hydrologiske og andre undersøgelser af videnskabelig karakter af betydning for de i råstoflovens § 2, stk. 2, nævnte aktiviteter.

Ifølge råstofloven kan Råstofstyrelsen undtage visse aktiviteter fra kravet om udnyttelsestilladelse f.eks. indsamling og brydning af f.eks. grus, sten og lignende mineraler til brug for vej og byggematerialer. Arbejdstilsynet vil ifølge forslaget ikke kunne kræve betaling for tilsyn i den situation, idet opkrævning af betaling forudsætter, at der foreligger en tilladelse.

3.2. Ret til at forlade arbejdspladsen i forbindelse med en alvorlig og umiddelbar fare

3.2.1. Gældende ret

Arbejdsmiljølov for Grønland indeholder ikke som den danske arbejdsmiljølov en bestemmelse om, at en ansat har ret til at forlade arbejdet i tilfælde af fare.

3.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Grønlands Selvstyre har tilkendegivet, at Grønland ønsker at ratificere ILO's minekonvention nr. 176 vedrørende sikkerhed og sundhed i miner. Konventionen indeholder en bestemmelse om, at de ansatte kan forlade arbejdet i tilfælde af fare.

Efter artikel 13, stk. 1, litra e), i konventionen har arbejdstagerne ret til at fjerne sig fra ethvert sted i en mine, når der opstår omstændigheder, som med rimelig begrundelse synes at udgøre en fare for deres sikkerhed og helbred.

En alvorlig og umiddelbar fare vil ofte svare til det farebegreb, der er lagt til grund for Arbejdstilsynets beføjelse til f.eks. at standse brugen af en maskine, et stof eller materiale eller i øvrigt at standse arbejdet, hvis det skønnes nødvendigt for at afværge en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed og sundhed.

Retten til at forlade arbejdet ved fare følger også af almindelige arbejdsretlige principper. Princippet er en undtagelse fra den almindelige fredspligt i henhold til overenskomsterne, men også en individuel ret for den ansatte til at forlade arbejdspladsen uden derved at have misligholdt ansættelsesforholdet.

Det vurderes, at almindelige arbejdsretlige principper ikke er tilstrækkelig til at kunne ratificere ILO-konventionens artikel 13, stk. 1, litra e) for Grønlands vedkommende. Det er derfor nødvendigt at ændre den grønlandske arbejdsmiljølov, hvis konventionen skal kunne ratificeres.

Det foreslås, at der indføres en bestemmelse i loven med henblik på at sikre, at en ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan afværges uden at forlade arbejdsstedet. Der skal være tvingende grunde til at forlade arbejdspladsen, hvilket f.eks. kan være tilfældet, hvis arbejdsforholdene medfører konkret, væsentlig og umiddelbare fare for de ansattes liv eller alvorlig personskade. Det svarer til det farebegreb, der er lagt til grund for Arbejdstilsynets beføjelse til at standse brugen af en maskine eller i øvrigt at standse arbejdet, hvis det skønnes nødvendigt for at afværge en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed og sundhed.

Det følger endvidere af forslaget, at den ansattes forhold ikke må forringes, hvis den ansatte må forlade arbejdspladsen eller et farligt område af de nævnte grunde. Det foreslås, at den ansatte skal kunne få tilkendt en godtgørelse, hvis den ansattes forhold er blevet forringet. Den tilkendte godtgørelse skal dække den ikke-økonomiske skade, som pågældende har lidt. Bestemmelsen udgør ikke nogen begrænsning for, at der ved siden af godtgørelsen eller alene ydes erstatning efter de almindelige erstatningsretlige principper.

Bedømmelsen af, hvorvidt der er sket krænkelse af den ansattes rettigheder efter bestemmelsen, foretages af domstolene i Grønland.

Den foreslåede bestemmelse er identisk med en tilsvarende bestemmelse i den danske arbejdsmiljølov.

Bestemmelsen finder ikke anvendelse i det omfang en kollektiv overenskomst giver en ansat rettigheder, som svarer til ILO-konventionens artikel 13, litra e), hvorefter de ansatte har ret til at fjerne sig fra ethvert sted i minen, når der opstår omstændigheder, som med rimelig begrundelse synes at udgøre en alvorlig fare for deres sikkerhed og helbred.

Arbejdstilsynets sædvanlige tilsyn og kontrol, jf. arbejdsmiljølovens kapitel 12, finder ikke anvendelse og er i øvrigt ikke relevant i denne sammenhæng, da den foreslåede bestemmelse omhandler arbejdsretlige forhold mellem arbejdsgiveren og den ansatte.

3.3. Opdatering af bestemmelser om stoffer og materialer

3.3.1. Gældende ret

Beskæftigelsesministeren kan i henhold til § 39, stk. 1, i arbejdsmiljøloven fastsætte regler om fremstilling, import, oplagring, transport og anvendelse af stoffer og materialer.

Bemyndigelsen er blandt andet udmøntet ved, at der i § 3 i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer er fastsat regler om, at et stof eller materiale ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale m.m. (substitution). Det er bl.a. fastsat, at der foretages en samlet teknisk, økonomisk og sundhedsmæssig afvejning, såfremt brug af et erstatningsstof vil medføre ikke uvæsentlige forskelle i tekniske egenskaber eller udgifter.

Endvidere kan der efter § 39, stk. 1, nr. 4, i arbejdsmiljøloven fastsættes regler om brugsanvisninger fra leverandører og arbejdsgivere. Bemyndigelsen er i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer anvendt til at fastsætte regler om brugsanvisninger fra leverandøren samt krav til arbejdsgiveren om at udarbejde arbejdspladsbrugsanvisninger.

Herudover er der i § 29, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, sammenholdt med lovens § 24, stk. 1, bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende. Bemyndigelsen er blandt andet anvendt til i § 5 i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer at fastsætte regler om, at tekniske datablade og lignende om stoffer og materialer skal indeholde alle væsentlige oplysninger om det pågældende stof og materiales virkning på sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet.

Endelig har Arbejdstilsynet i medfør af § 39, stk. 4, bemyndigelse til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer samt til at udarbejde en liste over stoffer og materialer, der betragtes som farlige eller forringende for ansattes sikkerhed og sundhed.

3.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

De nævnte bemyndigelsesbestemmelser har været gældende siden 1986. Formålet med de foreslåede ændringer er at sikre en opdatering og tydeliggørelse i forhold til de tilsvarende bestemmelser i den danske arbejdsmiljølov. Det er således ikke hensigten at indskrænke eller udvide beskæftigelsesministerens bemyndigelser på området.

Det gælder også for Arbejdstilsynets bemyndigelse til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer, idet fastsættelsen af sådanne grænseværdier efter forslaget fremover vil ske ved bemyndigelse fra beskæftigelsesministeren til Arbejdstilsynet i medfør af § 56 i arbejdsmiljøloven.

Det foreslås, at beskæftigelsesministerens adgang til at fastsætte regler om substitution tydeliggøres ved, at der som et nyt stk. 5 til lovens § 39 indsættes en særskilt bestemmelse herom. Bestemmelsen svarer i sin ordlyd til § 49 c, stk. 1, i den danske lov om arbejdsmiljø.

Det foreslås endvidere, at beskæftigelsesministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende vedrørende stoffer og materialer tydeliggøres i lovens § 39, stk. 1, nr. 4.

Samtidig sker der en sproglig ajourføring af § 39, stk. 1, nr. 4, så termen ”brugsanvisninger fra leverandører” erstattes med ”sikkerhedsdatablade fra leverandører”, som er den anvendte term i dag.

Endelig foreslås en redaktionel ændring af § 39, stk. 4, så det fremgår, at bemyndigelsen til at fastsætte grænseværdier m.m. for stoffer og materialer gælder for beskæftigelsesministeren. Ministeren vil herefter kunne bemyndige Arbejdstilsynet til at fastsætte grænseværdier m.m., jf. lovens § 56.

3.4. Bemyndigelsesbestemmelse om udtalelse eller godkendelse ved anvendelse af farlige stoffer og materialer

3.4.1. Gældende ret

Efter den gældende arbejdsmiljølov er det ikke muligt at fastsætte krav om, at anvendelse af farlige stoffer og materialer forudsætter en forudgående udtalelse eller godkendelse fra Arbejdstilsynet.

3.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

I takt med realisering af udvindingsprojekter i Grønland kan der opstå behov for at fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

Hermed gøres det ligesom i Danmark muligt at fastsætte regler med krav om, at anvendelse af farlige kemiske stoffer og materialer skal godkendes til bestemte formål eller på særlige områder, hvis det ud fra en vurdering af omfang og anvendelse af stofferne er hensigtsmæssigt.

I Danmark er der blandt andet fastsat krav om godkendelse af produkter med acrylamid, f.eks. til tætning af revner og fuger ved boring mv.

Det foreslås, at der i § 39 indsættes en bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

En sådan bestemmelse vil svare til § 49 c, stk. 2, i den danske arbejdsmiljølov.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det er hensigten, at Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter, herunder til transport, tolk, oversættelse, kost og logi, skal dækkes fuldt ud af rettighedshavere og andre, der har fået en udnyttelsestilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven. Udgifter til Arbejdstilsynets almindelige uddannelse af de tilsynsførende indregnes ikke i gebyret. Derimod vil udgifter til særlig kompetenceudvikling af de tilsynsførende, som skal føre tilsyn med råstof- og vandkraftområdet, indgå i gebyret.

Tilsyn med arbejde i forbindelse med forundersøgelser, samt videnskabelige undersøgelser samt efterforskning frem til en af Naalakkersuisuts godkendt udnyttelsesplan vil efter forslaget ikke blive omfattet af kravet om betaling. Udgifter til disse tilsyn vil forsat blive afholdt af den danske stat (Arbejdstilsynet).

Forslaget forventes kun at have mindre administrative eller økonomiske konsekvenser for den danske stat (Arbejdstilsynet).

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Forslaget om gebyr for tilsyn og myndighedsbehandling og refusion for udgifter til transport, oversættelse, tolk, kost og af logi vil have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, fordi erhvervslivet skal dække Arbejdstilsynets udgifter ved tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter i Grønland.

Arbejdstilsynets udgifter og dermed de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, der vil være ved indførelse af et krav om betaling for tilsyn, vil afhænge af antallet af udnyttede tilladelser, geografisk beliggenhed og varigheden af tilsynet mv.

Som det fremgår oven for er der givet udnyttelsestilladelse til Isukasia-projektet samt til Rubin-projektet og Anorthosit-projektet, som ikke er storskalaprojekter. Det forventes, at der i anlægsfasen af Isukasia-projektet, hvis det realiseres, vil blive beskæftiget over 3.000 personer.

Det er ikke muligt at forudsige, hvor mange flere tilladelser der vil blive givet, eller hvornår tilladelseerne i givet fald vil blive udnyttet. Det er derfor ikke muligt at beregne de samlede udgifter til tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter mv. i fremtiden.

Med udgangspunkt i Isukasia-projektet eller et lignende storskalaprojekt skønnes Arbejdstilsynets udgifter til løn af de tilsynsførende, som skal dækkes af rettighedshaver, umiddelbart at udgøre omkring 1,4 mio. kr. pr. år i anlægsfasen.

Når en mine er i drift, vil udgifterne til tilsyn med minen som udgangspunkt blive væsentligt mindre, bl.a. fordi der ofte vil være færre beskæftigede og færre tilsyn. Således forventes Arbejdstilsynets udgifter ved ovennævnte projekt umiddelbart at udgøre omkring 0,7 mio. kr. pr. år i driftsfasen.

Ud over udgifter til tilsyn og myndighedsbehandling skal rettighedshavere også betale udgifter til transport, oversættelse, tolk, kost og logi. Det er ikke muligt at forudsige størrelsen af disse udgifter, da de bl.a. afhænger af, i hvilket omfang Arbejdstilsynet benytter gratis transport og logi, der er stillet til rådighed af andre, herunder rettighedshavere.

Det forventes, at Arbejdstilsynet ofte vil kunne benytte sig af allerede eksisterende logi, der er etableret af rettighedshaveren, eller andre virksomheder og myndigheder, der opholder sig på området, herunder råstofmyndigheden. Dette vil kunne reducere de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Forslag om en ny bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler med krav om, at anvendelse af farlige kemiske stoffer skal godkendes til bestemte formål eller områder vil på sigt kunne få økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det kan i givet fald først vurderes ved en konkret udmøntning af den foreslåede bemyndigelse til beskæftigelsesministeren. Der er ikke aktuelle planer om en udmøntning.

Forslaget forventes ikke i øvrigt at have nævneværdige administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer i mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden xx november 2015 – xx juni 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Det Grønlandske Arbejdsmiljøråd og i Grønlands Selvstyre.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Staten vil blive friholdt for de væsentligste udgifter ved Arbejdstilsynets tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter, idet rettighedshaver skal dække hovedparten af omkostningerne ved tilsyn og administration i forbindelse med tilsyn mv.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen nævneværdige konsekvenser	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	De samlede økonomiske konsekvenser ved tilsyn med et større mineprojekt forventes at udgøre 1,4 mio. kr. pr. år i anlægsfasen og 0,7 mio. kr. pr. år i driftsfasen. Hertil kommer udgifter til særlig kompetenceudvikling samt udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi. I øvrigt afhænger de økonomiske konsekvenser af antallet

		af udnyttede tilladelser, geografisk beliggenhed og varigheden af tilsynet mv.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås i § 13 a, stk. 1, at ansatte, der under arbejdet udsættes for en alvorlig og umiddelbar fare, der ikke kan undgås, kan forlade den farlige arbejdsplads eller det farlige område. Bestemmelsen sigter mod det tilfælde, hvor den alvorlige og umiddelbare fare er opstået, og giver den ansatte ret til – uden nogen form for hindring – at forlade arbejdspladsen eller det farlige område. En alvorlig og umiddelbar fare svarer til det farebegreb, som er anvendt i den grønlandske arbejdsmiljølovs § 60, stk. 1 og 2, hvorefter Arbejdstilsynet for at afværge en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed kan påbyde, at faren straks imødegås, herunder at de tilstedeværende øjeblikkeligt fjerner sig fra farezonen.

En ansat, der forlader sin arbejdsplads eller et farligt område på grund af en alvorlig og umiddelbar fare, jf. stk. 1, må ikke udsættes for forringelse af sine forhold – f.eks. i form af afskedigelse, forflyttelse eller tilbageholdelse af løn – fordi den pågældende forlod arbejdspladsen eller det farlige område. Arbejdsgiveren har bevisbyrden for, at der ikke forelå en alvorlig umiddelbar fare, som den ansatte ikke kunne undgå ved at forblive på arbejdspladsen eller det farlige område.

I stk. 3 foreslås det, at der ved overtrædelse af reglerne kan tilkendes den ansatte en godtgørelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.

Til nr. 2

Det foreslås at affatte § 39, stk. 1, nr. 4, således, at beskæftigelsesministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende om stoffer og materialer fremover fremgår af en særskilt bestemmelse. Der er i dag bemyndigelse til at fastsætte regler om anvisninger om brug af farlige maskiner mv., som også gælder for farlige stoffer og materialer i § 24, stk. 1, jf. 28. Det tydeliggøres nu ved en særskilt bemyndigelse om stoffer og materialer.

Desuden foreslås en sproglig ajourføring af § 39, stk. 1, nr. 4, så termen ”brugsanvisninger fra leverandører” erstattes med ”sikkerhedsdatablade fra leverandører”, som er den anvendte term i dag.

Bekendtgørelse nr. 396 af 24. juni 1986 for Grønland om stoffer og materialer indeholder allerede i dag regler med krav om brugsanvisninger fra leverandører, arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgiver samt krav om tekniske datablade.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 3

Det foreslås i § 39, stk. 4, at der foretages en ændring, hvorefter bemyndigelsen til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer m.m. placeres hos beskæftigelsesministeren.

Det svarer til lovens systematik i øvrigt, hvorefter det er beskæftigelsesministeren, som har bemyndigelse til at fastsætte administrative regler.

Konkret forventes beskæftigelsesministeren, ligesom på andre områder i dag, at bemyndige Arbejdstilsynet til at fastsætte grænseværdier m.m., jf. lovens § 56.

Behovet for at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer m.m. vil blandt andet skulle vurderes i takt med etablering og drift af de forventede råstofaktiviteter i Grønland.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 4

Det foreslås at indsætte et *stk. 5 i § 39*, som tydeliggør beskæftigelsesministerens adgang til at fastsætte regler om, at et stof eller materiale, der kan være farligt for eller i øvrigt forringe ansattes sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale (substitution).

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 6 i § 39*, hvorefter beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe ansattes sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 5

Der er i forslaget til *§ 49, stk. 1*, tale om en navneændring som følge af vedtagelse af lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre, hvorefter Grønlands hjemmestyre skifter navn til Grønlands Selvstyre.

Til nr. 6

Der er tale om forslag til en redaktionel ændring af navnet på Pædagogernes Fagforening i *§ 51, stk. 1*, som nu alene hedder Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat.

Til nr. 7

Det foreslås i ny *§ 57 b, stk. 1*, at beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at rettighedshavere og andre, der har en tilladelse efter den grønlandske råstoflov eller vandkraftlov, skal betale et gebyr til dækning af Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn og myndighedsbehandling i forbindelse med råstof- og vandkraftaktiviteter.

Dog foreslås, at forundersøgelser, videnskabelige undersøgelser og efterforskningsaktiviteter frem til det tidspunkt, hvor der foreligger en godkendt udnyttelsesplan af Naalakkersuisut, undtages fra kravet om betaling.

Det bemærkes, at en udnyttelsesplan omfatter den største del af anlægsfasen, herunder produktionens tilrettelæggelse samt anlæggene dertil, driftsfasen samt en plan for virksomhedens ophør.

Det følger af råstoflovens *§ 2, stk. 2*, at følgende aktiviteter er omfattet af loven og kun må finde sted i henhold til tilladelse:

- 1) Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt udførelse af mineralske stoffer fra Grønland.
- 2) Anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter.
- 3) Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter omfattet af loven.
- 4) Etablering og drift af rørledninger til brug for aktiviteter omfattet af loven.

Efter vandkraftloven er der krav om tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi.

Grønlands Selvstyre opkræver som nævnt allerede betaling fra rettighedshavere og andre, der er omfattet af råstofloven eller vandkraftloven, for udgifter i forbindelse med sagsbehandling og anden myndighedsbehandling. Betaling for Arbejdstilsynets tilsyn mv. foreslås tilsvarende opkrævet fra rettighedshavere og andre, der har fået tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven.

Det vil samlet sige, at Arbejdstilsynet efter forslaget vil kunne kræve betaling for tilsyn af rettighedshavere, der har tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven til:

1. Udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt udførelse af mineralske stoffer fra Grønland.

2. Anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter.
3. Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter omfattet af loven.
4. Etablering og drift af rørledninger til brug for aktiviteter omfattet af loven.
5. Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter omfattet af loven.
6. Udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi.

Det er alene Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn med arbejde på de landområder, som er omfattet af tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven, der vil kunne kræves betalt af rettighedshaver. Arbejde der foregår uden for tilladelsesområdet, f.eks. på en vej eller havn, vil således ikke være omfattet af lovforslaget.

Ifølge råstofloven kan Råstofstyrelsen undtage visse aktiviteter fra kravet om udnyttelsestilladelse f.eks., indsamling og brydning af f.eks. grus, sten og lignende mineraler til brug for vej og byggematerialer. Arbejdstilsynet vil ifølge forslaget ikke også kunne kræve betaling for tilsyn i disse situationer, idet opkrævning af betaling forudsætter, at der foreligger en tilladelse efter råstofloven.

De vandkraftværker, som er meddelt tilladelse før vandkraftloven fra 2009 trådte i kraft, er fortsat reguleret efter de regler, der gjaldt på det tidspunkt, hvor tilladelsen blev givet. Følgende vandkraftværker er opført med tilladelser givet i henhold til landstingsforordning nr. 15 af 6. november 1997 om energiforsyning og er derfor ikke omfattet af råstofloven eller vandkraftloven:

- Tasiilaq vandkraftværk, 1,2 MW, taget i brug i 2005.
- Qorlortorsuaq vandkraftværk, der forsyner Narsaq og Qaqortoq, 7,2 MW, taget i brug i 2009.
- Sisimiut vandkraftværk, 16,8 MW, taget i brug i 2010.
- Paakitsoq vandkraftværk, der forsyner Ilulissat, 22 MW, taget i brug i 2013.

Det er alene vandkraftværker, der har en tilladelse efter vandkraftloven eller råstofloven, der er omfattet af forslaget til ny § 57 b. For så vidt angår Buksefjorden vandkraftværk, der forsyner Nuuk, er tilladelsen meddelt i henhold til råstofloven. Værket er derfor omfattet af forslaget til ny § 57 b.

Alle vandkraftværkerne er ejet af Nukissiorfiit, der er en del af Grønlands Selvstyre.

Alle arbejdsopgaver på udvindingsprojekter på landjorden mv. i Grønland skal som hidtil udføres efter de gældende arbejdsmiljøregler for Grønland.

Efter forslaget skal rettighedshaveren betale for Arbejdstilsynets omkostninger til tilsyn, myndighedsbehandling, udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi. Dette forslag ændrer ikke på ansvar og pligter efter arbejdsmiljølovgivningen. Det betyder, at Arbejdstilsynet fortsat vil afgive påbud mv. til arbejdsgivere, bygherrer, projekterende og rådgivere m.fl., som også kan ifalde strafansvar, hvis arbejdsmiljøreglerne ikke overholdes. Hvis rettighedshaver er arbejdsgiver eller bygherrer vil påbud mv. blive sendt til rettighedshaveren.

Gebyret vil blive beregnet ud fra Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn og myndighedsbehandling. Timeprisen betales for den tid, der anvendes på transport og tilsynsbesøget. Timeprisen omfatter udgifter til løn til tilsynsførende og andre, der vil være involveret i tilsynet, herunder jurister, administrativ support og ledelse, tillagt et gennemsnitligt overhead til administrative omkostninger. Timeprisen omfatter også planlægning og gennemførelse af tilsyn, opfølgning på tilsynet og sagsbehandling ved påbud mv. til de enkelte arbejdsgivere og bygherrer m.fl. Endvidere omfatter det sagsbehandling i forbindelse med behandling af eventuelle klager over Arbejdstilsynets afgørelser samt at skrive fakturaer og rykkerskrivelser. Gebyret for tilsynet forventes umiddelbart at udgøre en timepris på mellem 1.050 og 1.150 kr. pr. person (2015-priser).

Udgifter til særlig kompetenceudvikling af de tilsynsførende forventes umiddelbart at blive omkring 50.000 kr. om året. Udgiften indregnes først fra det tidspunkt, hvor der er et behov for, at de tilsynsførende har brug for en særlig viden til at føre tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter. I anlægsfasen forventes der som

udgangspunkt ikke at være behov for en særlig kompetenceudvikling af de tilsynsførende. Udgifter til Arbejdstilsynets almindelige uddannelse af de tilsynsførende indregnes ikke i gebyret.

Gebyret for tilsyn efter stk. 1 reguleres løbende således, at der opnås fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med Arbejdstilsynets tilsyn og myndighedsbehandling, således at der tilstræbes en balance over en 4-årig periode.

Ved manglende betaling vil restanceinddrivelsesmyndigheden forestå inddrivelsen af gebyret efter reglerne herom, jf. lovbekendtgørelse nr. 29 af 12. januar 2015 om inddrivelse af gæld til det offentlige, bilag 1, nr. 31.

Arbejdstilsynet kan efter § 57 b, stk. 2, kræve betaling for de faktiske afholdte udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi. Der kan ikke opkræves betaling i de tilfælde, hvor Arbejdstilsynet benytter de tilbud om transport, kost og logi, som rettighedshavere eller andre stiller til rådighed for Arbejdstilsynets medarbejdere.

Bestemmelsen vurderes at være nødvendig under hensyn til de særlige ekstraordinære grønlandske forhold. Det forventes, at der vil blive udført store anlægsprojekter med store udenlandske virksomheder, hvor det vil være nødvendigt, at Arbejdstilsynet er på stedet i mange og længere perioder på afsides beliggende arbejdssteder, og hvor det kan være nødvendigt at få oversat dialogen, påbud mv.

Hvad angår Arbejdstilsynets øvrige udgifter til sagsbehandling bemærkes, at udgifter til tolke- og oversættelsesbistand også vil omfatte oversættelse af dokumenter, der vil indgå i Arbejdstilsynets behandling af en evt. klagesag i forbindelse med et tilsyn.

For så vidt angår udgifter til transport vil der ofte være tale om, at tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven omfatter projekter i afsides beliggende landområder, som transportmæssigt er vanskelige at komme til. Transportudgifterne vil derfor kunne udgøre en ganske betydelig del af omkostningerne ved et tilsyn. Det forventes dog, at Arbejdstilsynet vil kunne benytte sig af eventuel fællestransport med f.eks. rettighedshaveren eller råstofmyndigheden.

Der kan dog være situationer, hvor det ikke vil være hensigtsmæssigt, at Arbejdstilsynets medarbejdere benytter de transportmidler andre stiller til rådighed. Det kan f.eks. være fordi, at der er sket en ulykke, som Arbejdstilsynet vurderer skal undersøges straks og ikke kan vente på en fællestransport.

Et tilsyn vil ofte kunne strække sig over flere dage, og der kan derfor også være udgifter til kost og logi, som Arbejdstilsynet skal have dækning for. Udgifter til kost og logi fastsættes efter gældender takster herfor. Typisk vil Arbejdstilsynet dog ligesom råstofmyndigheden få stillet kost og logi til rådighed, således at Arbejdstilsynet ikke har udgifter herved.

Efter forslaget til § 57 b, stk. 3, skal der ikke betales for tilsyn med aktiviteter som følge af tilladelser til forundersøgelser, videnskabelige undersøgelser samt efterforskning frem til en af Naalakkersuisut godkendt udnyttelsesplan.

Det fremgår af råstoflovens § 19, at Naalakkersuisut skal godkende en udnyttelsesplan for virksomheder, herunder produktionens tilrettelæggelse samt anlæggene dertil, inden udnyttelse og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes. Når ændrede forhold gør det påkrævet, skal rettighedshaveren snarest muligt fremsende en ændret plan til godkendelse hos Naalakkersuisut.

Forslaget til § 57 b, stk. 4, giver mulighed for at fastsætte regler om opkrævning af betaling for gebyr for tilsyn og myndighedsbehandling og refusion til dækning af Arbejdstilsynets faktiske udgifter til transport, tolk, oversættelser, kost og logi.

Den samlede betaling for Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter vil – med de nævnte undtagelser – blive opkrævet hos rettighedshaver eller andre, der har en tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.1.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. marts 2017.

Bilag

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 39. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om fremstilling, import, oplagring, transport og anvendelse af stoffer og materialer, herunder om ...

4) brugsanvisninger fra leverandører og arbejdsgivere.

Stk. 4. Arbejdstilsynet fastsætter grænseværdier for stoffer og materialer samt en liste over stoffer og materialer, der betragtes som farlige eller i øvrigt forringende for sikkerhed eller sundhed.

§ 49. For virksomheder, fag, faglige områder eller grupper af ansatte, hvis arbejde er forbundet med fare for de ansattes sundhed, kan beskæftigelsesministeren i samarbejde med Grønlands hjemmestyre fastsætte regler

Lovforslaget

I lov om arbejdsmiljø i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 26. oktober 2005, som ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes:

”§ 13 a. En ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgås.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte forlader sin arbejdsplads eller et farligt område, efter stk. 1.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder efter stk. 1 og 2 er krænket har krav på en godtgørelse.”

2. § 39, stk. 1, nr. 4, affattes således:

”4) sikkerhedsdatablade, tekniske datablade og lignende fra leverandører og arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgivere.”

3. I § 39, stk. 4, ændres ”Arbejdstilsynet fastsætter” til: ”Beskæftigelsesministeren kan fastsætte”.

4. I § 39 indsættes som *stk. 5* og *stk. 6*:

”*Stk. 5.* Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer eller materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis de kan erstattes af ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer eller materialer.
Stk. 6. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før Arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.”

5. I § 49, stk. 1, ændres ”Grønlands hjemmestyre” til: ”Grønlands Selvstyre”.

Gældende formulering

om

§ 51. Arbejdsmiljørådet består af en formand udpeget af landsstyret efter indhentet udtalelse fra arbejdsmarkedets parter og følgende andre medlemmer:

- 1) 2 medlemmer udpeget af Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK).
- 2) 1 medlem udpeget af Pædagogernes Fagforening (PIP), Sygeplejerskernes Fagforening (PK) og Lærernes Fagforening i Grønland (IMAK) i fællesskab...

Lovforslaget

6. I § 51, stk. 1, nr. 2, ændres ”Pædagogernes Fagforening (PIP)” til: ”Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (N.P.K.)”.

7. Efter § 57 a indsættes:

”§ 57 b. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at rettighedshavere og andre, der har en tilladelse efter inatsisartutlov om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor eller inatsisartutlov om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi, skal betale et gebyr. Gebyret skal dække Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn med og myndighedsbehandling af aktiviteter inden for tilladelsesområdet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Rettighedshavere og andre, der er omfattet af stk. 1, skal betale for Arbejdstilsynets udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi i forbindelse med tilsynet.

Stk. 3. Krav om betaling for tilsyn efter stk. 1 og 2 omfatter ikke forundersøgelser, videnskabelige undersøgelser samt efterforskningsaktiviteter frem til en af Naalakkersuisut godkendt udnyttelsesplan.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning af betaling efter stk. 2.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2017.